

52003XC1230(01)

C 317/11

EUROPOS SĄJUNGOS OFICIALUSIS LEIDINYS

2003 12 30

VALSTYBĖS PAGALBOS LAIVŲ STATYBAI SISTEMA

(2003/C 317/06)

1. IŽANGA

1. Nuo aštuntojo dešimtmečio pradžios valstybės pagalba laivų statybai priklausė nuo daugelio ypatingų Bendrijoje nustatytų tvarkų. Palyginus su pramonės sektoriais, kuriems ypatingos taisyklės nebuvo taikomos, tvarkose, taikytose laivų statybos sektoriui, buvo ir griežtesnių, ir ne tokių griežtų nuostatų. Ši sistema numato naujas valstybės pagalbos įvertinimo laivų statybai taisykles po to, kai 2003 m. gruodžio 31 d. netenka galios 1998 m. birželio 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1540/98, nustatantis naujas pagalbos laivų statybai taisykles ⁽¹⁾.

2. Šios sistemos tikslas – kaip galima platesniu mastu pašalinti taisyklių, taikomų laivų statybos pramonei ir kitiems pramonės sektoriams, skirtumus ir tokiu būdu perkėlus bendrąsias horizontaliąsias nuostatas į laivų statybos sektorių, šioje srityje supaprastinti ir padaryti skaidresne Komisijos politiką.

3. Vis dėlto Komisija pripažįsta, kad Komisijos politikoje dėl valstybės pagalbos kontrolės turėtų atsispindėti tam tikri ypatingi laivų statybos sektorių veikiantys veiksniai. Tokiems veiksniams priskiriami:

- (a) per dideli pajėgumai, sumažėjusios kainos ir prekybos iškrypimai pasaulinėje laivų statybos rinkoje;
- (b) laivų, kaip labai didelių, investicinių prekių pobūdis, sudarantis galimybes valstybės remiamoms kreditavimo programoms iškreipti konkurenciją;
- (c) faktas, kad nesąžiningus Pasaulinės prekybos organizacijos (PPO) prekybos metodus sunku pritaikyti laivų statybos sektoriuje;
- (d) laivų statybos sektoriuje sudaryti Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EPBO) vidiniai susitarimai, būtent 1998 m. EPBO susitarimas dėl rekomendacijų oficialiai remiamiems eksporto kreditams kartu su Sektoriniu susitarimu dėl eksporto kreditų laivams, ir kurie taikomi Bendrijoje vadovaujantis 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimu 2001/76/EB, pakeičiančiu 1978 m. balandžio 4 d. Sprendimą dėl tam tikrų rekomendacijų taikymo oficialiai remiamiems eksporto kreditams ⁽²⁾.

4. Komisija pripažįsta, kad EPBO sistemoje atliekamas darbas, siekiant pakeisti neįsigaliojusį 1994 m. Susitarimą dėl atsižvelgimo į įprastas konkurencines sąlygas laivų statyboje ir laivų remonto pramonėje ⁽³⁾. Šia sistema jokių būdu nesiekama padaryti žalą to darbo išdavoms, ji gali būti tikslinama vadovaujantis EPBO viduje sudaromu susitarimu.

⁽¹⁾ OL L 202, 1998 7 18, p. 1.

⁽²⁾ OL L 32, 2001 2 2, p. 1. Sprendimas su pakeitimais, padarytais Sprendimu 2002/634/EB (OL L 206, 2002 8 3, p. 16).

⁽³⁾ OL C 375, 1994 12 30, p. 1.

5. Atsižvelgiant į tokias specialias charakteristikas, šios sistemos tikslai, kartu siekiant supaprastinti taikomas taisykles, yra šie:

- (a) skatinti didesnę Bendrijos statyklų aikštelių efektyvumą ir konkurencingumą, pirmiausia skatinant naujovių diegimą;
- (b) kur būtina, palengvinti ekonomiškai neperspektyvių pajėgumų sumažinimą;
- (c) atsižvelgti į eksporto kreditų ir pagalbos plėtrai teikimo srityse taikomus tarptautinius įsipareigojimus.

6. Tokiems tikslams pasiekti ši sistema numato ypatingas priemones, susijusias su pagalbos teikimu inovacijoms, pagalba nutraukiant veiklą, eksporto kreditais, pagalba plėtrai bei pagalba regionams.

7. Tam tikri požymiai daro laivų statybą unikalia ir tuo ji skiriasi nuo kitų pramonės šakų, pvz., nedidelės gamybinės serijos, gamintamų vienetų dydis, vertė ir sudėtingumas bei tas faktas, kad prototipai apskritai yra naudojami pelningai. Kaip to pasekmė, laivų statyba yra vienintelis sektorius, galintis gauti pagalbą inovacijoms. Investicinė pagalba inovacijoms buvo pradėta teikti vadovaujantis Reglamentu (EB) Nr. 1540/98, o leisti ją teikti buvo ketinama tik tinkamai pagrįstais atvejais kaip akstiną imtis technologinės rizikos. Tačiau šios nuostatos įgyvendinimas nebuvo patenkinamas. Laikoma, kad unikalios laivų statybos pramonės charakteristikos yra pagrindas remti specifinę tam sektoriui pagalbą inovacijoms. Todėl šia sistema siekiama pagerinti pagalbos teikimą inovacijoms, itin atkreipiant dėmesį į ankstesnės nuostatos taikymo sunkumus.

8. Komisija tik gali būti tos nuomonės, kad pagalba laivų statybai, laivų remontui ir laivų techniniam pertvarkymui atitinka bendrosios rinkos reikalavimus tik tada, jeigu ji atitinka šios sistemos nuostatas.

9. Ši sistema nepažeidžia laikinų priemonių, nustatytų 2002 m. birželio 27 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 1177/2002 dėl laikinojo laivų statybos apsaugos mechanizmo ⁽⁴⁾.

2. SĄVOKOS

10. Šioje sistemoje naudojamos tokios sąvokos:

- (a) „laivų statyba“ - tai savaeigių komercinių jūros laivų statyba Bendrijoje;

⁽⁴⁾ OL L 172, 2002 7 2, p. 1.

(b) „laivų remontas“ – tai savaeigių komercinių jūros laivų remontas arba atnaujinimas Bendrijoje;

(c) „laivo techninis pertvarkymas“ – tai savaeigio, ne mažesnio kaip 1 000 gt komercinio jūros laivo techninis pertvarkymas Bendrijoje, jeigu jį užbaigus iš esmės pakeičiamas krovinių išdėstymo planas, laivo korpusas, laivo variklių sistema arba keleivių patalpos;

(d) „savaeigiai komerciniai jūros laivai“ – tai:

(i) ne mažesni kaip 100 gt laivai keleiviams ir (arba) prekėms gabenti,

(ii) ne mažesni kaip 100 gt laivai specialioms paslaugoms teikti (pavyzdžiui, žemsiurbės ir ledlaužiai),

(iii) ne silpnesni kaip 365kW vilkikai,

(iv) ne mažesni kaip 100 gt žvejybiniai laivai, kurie dėl eksporto kreditų ir pagalbos plėtrai atitinka 1998 m. EPBO Susitarimą dėl rekomendacijų oficialiai remiamiems eksporto kreditams kartu su Sektoriniu susitarimu dėl eksporto kreditų laivams arba kartu su iš dalies arba visiškai juos abu pakeičiančiu kitokiu susitarimu bei kartu su Bendrijos taisyklėmis, reguliuojančiomis valstybės pagalbą žuvininkystės ir vandens ūkio sektoriuje,

(v) neužbaigti i – iv papunkčiuose nurodytų laivų korpusai, kurie laikosi vandens paviršiuje ir yra mobilūs.

Pirmiau minėtuose apibrėžimuose „savaeigis jūros laivas“ – tai laivas, kuris, nuolatos jį varant ir vairuojant, turi visas savybes autonomiškai plaukioti atviroje jūroje. Kariniai laivai (t. y. laivai, kurie dėl pagrindinių konstrukcinių savo charakteristikų ir dėl pajėgumų yra skirti naudoti išimtinai kariniams tikslams, pavyzdžiui, karo laivai ir kiti laivai, skirti puolimo ar gynybiniais veiksmais atlikti) ir kiti laivai, kurie buvo patobulinti arba prie jų buvo pridėtos savybės išimtinai karinėms reikmėms, nėra laikomi laivais su sąlyga, kad bet kokios priemonės arba veikla tų laivų atžvilgiu, atlikti patobulinimai arba laivams suteiktos savybės nėra slapsti veiksmai, vykdomi valstybės pagalbos taisyklių neatitinkančios komercinės laivų statybos naudai;

(e) „susijęs subjektas“ – tai bet kuris fizinis ar juridinis asmuo:

(i) kuris yra įmonės, kuri verčiasi laivų statyba, laivų remontu ar laivų techniniu pertvarkymu savininkas arba tą įmonę kontroliuoja, arba

(ii) kuris priklauso arba yra kontroliuojamas, tiesiogiai arba netiesiogiai, per akcijų nuosavybę ar kitaip, įmonės, kuri verčiasi laivų statyba, laivų remontu arba laivų techniniu pertvarkymu.

Laikoma, kad kontrolė atsiranda, kai tik asmuo ar įmonė, kuri verčiasi laivų statyba, laivų remontu ar laivo techniniu pertvarkymu įsigyja ar ima kontroliuoti daugiau kaip 25 % kitos įmonės ar asmens verslo dalies arba atvirksčiai.

(f) „pagalba“ – tai pagalba kaip apibrėžta Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalyje, įskaitant kreditavimo, garantijų ir mokesčių lengvatų priemones.

3. TAIKOMOS NUOSTATOS

3.1. Taikymo sritis

11. Pagalba laivų statybai yra pagalba bet kuriai laivų statyklai, susijusiam subjektui, laivo savininkui ir trečiajam šaliai, tiesiogiai arba netiesiogiai suteikiama laivų statybai, laivų remontui ar laivų techniniam pertvarkymui.

3.2. Horizontaliųjų nuostatų taikymas

12. Bendrasis principas yra tas, kad pagalba laivų statybai gali būti suteikiama pagal Sutarties 87 ir 88 straipsnius bei šių straipsnių pagrindu priimtus visus teisės aktus ir priemones, įskaitant šias nuostatas:

(a) 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 659/1999, nustatantį išsamias EB sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles ⁽¹⁾;

(b) 2001 m. sausio 12 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 68/2001 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo pagalbai mokymui ⁽²⁾;

(c) 2001 m. sausio 12 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 69/2001 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* valstybės pagalbai ⁽³⁾;

(d) 2001 m. sausio 12 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 70/2001 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo valstybės pagalbai mažoms ir vidutinėms įmonėms ⁽⁴⁾;

(e) Reglamentą (EB) Nr. 1177/2002;

(f) Bendrijos rekomendacijas dėl valstybės pagalbos patekusioms į sunkią padėtį įmonėms gelbėti ir restruktūrizuoti ⁽⁵⁾;

(g) Bendrijos rekomendacijas dėl valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ⁽⁶⁾; ir

(h) Bendrijos valstybės pagalbos sistemą tyrimams ir taikomajai veiklai ⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ OL L 83, 1999 3 27, p. 1.

⁽²⁾ OL L 10, 2001 1 13, p. 20.

⁽³⁾ OL L 10, 2001 1 13, p. 30.

⁽⁴⁾ OL L 10, 2001 1 13, p. 33.

⁽⁵⁾ OL C 288, 1999 10 9, p. 2.

⁽⁶⁾ OL C 37, 2001 2 3, p. 3.

⁽⁷⁾ OL C 45, 1996 2 17, p. 5.

3.3. Ypatingos nuostatos

13. 3.2 skirsnyje išdėstytas bendrasis principas gali turėti išimčių, kurias pateisina 1 skirsnyje nurodyti ypatingi veiksniai.

3.3.1. Pagalba tyrimams ir taikomajai veiklai bei inovacijoms

14. Pagalba, suteikta laivų statybos, laivų remonto arba laivų techninio pertvarkymo įmonių tyrimų ir taikomosios veiklos projektų išlaidoms apmokėti, gali būti laikoma atitinkančia bendrosios rinkos reikalavimus tada, jeigu ji atitinka taisykles, nustatytas Bendrijos valstybės pagalbos tyrimams ir taikomajai veiklai sistemoje, arba bet kurią kitą vėlesnį susitarimą.

15. Pagalba, suteikta inovacijoms diegti esamose laivų statybos, laivų remonto ar laivų techninio pertvarkymo aikštelėse, kai didžiausias pagalbos intensyvumas yra 20 % bendrosios pagalbos apimties, gali būti laikoma atitinkančia bendrosios rinkos reikalavimus su sąlyga, kad:

- (a) pagalba yra susijusi su naujoviškų produktų ir procesų, t. y. technologiškai naujų ar iš esmės patobulintų, palyginus su esamais moderniausiais šioje pramonės šakoje Bendrijoje, ir kurie yra technologinės ar gamybinės nesėkmės rizikos veiksnys, taikymu gamyboje;
- (b) pagalba yra skirta tik remti išlaidas investicijoms, projektavimui, inžinerinei veiklai ir bandymams, tiesiogiai ir išimtinai susijusiems su inovacine projekto dalimi. Ypatingais atvejais, papildomos gamybos išlaidos ir tik mažiausia būtina suma, tikrai būtinos technologinėms inovacijoms įteisinti, gali būti pripažįstamos tinkamos pagalbai gauti.

3.3.2. Pagalba uždarymui

16. Pagalba, skirta normalioms išlaidoms, atsirandančioms visiškai ar iš dalies uždarančioms laivų statybos, laivų remonto ar laivų techninio pertvarkymo aikštelėse, apmokėti, gali būti laikoma atitinkančia bendrosios rinkos reikalavimus su sąlyga, jei tų įmonių gamybinių pajėgumų sumažėjimas yra tikras ir sumažėja negrįžtamai.

17. Išlaidos, kurioms apmokėti gali būti suteikiama 16 dalyje nurodyta pagalba, yra:

- (a) išmokos iš darbo atleistiems arba į pensiją anksčiau įstatymais nustatyto pensinio amžiaus išleistiems darbuotojams;
- (b) iš darbo atleistų arba anksčiau įstatymais nustatyto pensinio amžiaus išleistų darbuotojų ar darbuotojų, kuriuos numatoma atleisti arba išleisti į pensiją anksčiau įstatymais nustatyto pensinio amžiaus, konsultavimo išlaidos, įskaitant laivų statyklų išmokas, skirtas palengvinti smulkių įmonių, nepriklausomų nuo šių laivų statyklų ir kurių pagrindinė veikla iš principo nėra laivų statyba, kūrimą;
- (c) išmokos, skirtos darbuotojų profesiniam perkvalifikavimui;

(d) išlaidos aikštelės (-ių), jos (jų) statinių, įrengimų ir infrastruktūros rekonstravimui, suteikiant kitą nei laivų statyba, paskirtį.

18. Be to, įmonių, visiškai nutraukiančių laivų statybos, laivų remonto ir laivų techninio pertvarkymo veiklą, atveju bendrosios rinkos reikalavimus atitinkančiomis gali būti laikomos šios priemonės:

- (a) pagalba, kurios suma neviršija nepriklausomų konsultantų ataskaitoje nustatytų didesnės iš toliau nurodytų dviejų vertių: įrengimų likutinė buhalterinė vertė arba sumažintas veiklos pelnas, gaunamas per planuojamą trejų metų laikotarpį, atėmus bet kokias lengvatas, kurias pagalbą gaunanti įmonė gauna dėl įrengimų veiklos sustabdymo;
- (b) pagalba paskolomis ar paskolų garantijomis apyvartiniam kapitalui, kuris reikalingas tam, kad įmonė galėtų užbaigti nebaigtus darbus su sąlyga, jog darbai bus mažiausios reikalingos apimties ir didžioji jų dalis jau atlikta.

19. Įmonės, gaunančios dalinę pagalbą uždarymui, per paskutinius 10 metų neturi būti gavusios išmokų iš pagalbos, skirtos gelbėti ar restruktūrizuoti, fondų. Kai nuo pagalbos gelbėti ar restruktūrizuoti suteikimo yra praėję mažiau negu 10 metų, dalinę pagalbą uždarymui Komisija leis suteikti tik esant išskirtinėms ir nenumatytoms aplinkybėms, už kurias bendrovė nėra atsakinga.

20. Pagalbos dydis ir intensyvumas turi atitikti uždarymo apimtį, atsižvelgiant į aptariamojo regiono struktūrines problemas, o tuo atveju, kai pradedama kita gamybinė veikla – atsižvelgiant į Bendrijos teisės aktus ir tai naujai veiklai taikomas taisyklės.

21. Siekdamas įtvirtinti uždarymo, kuriam suteikta pagalba, negrįžtamumą, atitinkamos valstybės narės užtikrina, kad uždarytos laivų statyklos patalpos išlieka uždarytomis ne trumpiau kaip 10 metų.

3.3.3. Pagalba įdarbinimui

22. Pagalba, suteikta naujų darbo vietų kūrimui ir socialiai pažeidžiamų bei neigalių darbuotojų įdarbinimui arba papildomoms išlaidoms, patirtoms įdarbinant socialiai pažeidžiamus ir neigalius darbuotojus laivų statybos, laivų remonto arba laivų techninio pertvarkymo įmonėse, gali būti laikoma atitinkančia bendrosios rinkos reikalavimus, jeigu ji atitinka pagrindines taisykles, nustatytas 2002 m. gruodžio 12 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 2204/2002 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo valstybės pagalbai, teikiamai užimtumui ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ OL L 337, 2002 12 13, p. 3.

3.3.4. Eksporto kreditai

23. Pagalba laivų statybai valstybės remiamomis kreditavimo priemonėmis, suteiktomis nacionaliniams ir ne nacionaliniams laivų savininkams ar trečiosioms šalims laivų statybai arba laivų techniniam pertvarkymui, gali būti laikoma atitinkančia bendrosios rinkos reikalavimus, jeigu ji atitinka 1998 m. EPBO Susitarimo dėl rekomendacijų oficialiai remiamiems eksporto kreditams kartu su Sektoriniu susitarimu dėl eksporto kreditų laivams sąlygas arba bet kurias kitas tokia susitarime ar susitarimą pakeičiančiame dokumente nustatytas paskesnes sąlygas.

3.3.5. Pagalba plėtrai

24. Su laivų statyba ar laivų techniniu pertvarkymu susijusi pagalba, suteikta kaip pagalba besivystančios šalies plėtrai, gali būti laikoma atitinkančia bendrosios rinkos reikalavimus, jeigu ji atitinka 1998 m. EPBO Susitarime dėl rekomendacijų oficialiai remiamiems eksporto kreditams kartu su Sektoriniu susitarimu dėl eksporto kreditų tuo tikslu nustatytas sąlygas ar bet kurias kitas tokia susitarime ar susitarimą pakeičiančiame dokumente nustatytas paskesnes sąlygas.

25. Komisija patikrins konkretų siūlomą pagalbą plėtros turinį, ar pagalba yra būtina ir ar ji atitinka 1998 m. EPBO Susitarimo dėl rekomendacijų oficialiai remiamiems eksporto kreditams kartu su Sektoriniu susitarimu dėl eksporto kreditų laivams taikymo sritį ar bet kurias kitas paskesnes tokia susitarime ar susitarimą pakeičiančiame dokumente nustatytas sąlygas. Pagalbos plėtrai pasiūlymas turi būti atviras siūlymams atlikti darbus iš įvairių aikštelių. Siūlymo atlikti darbus tvarka turi atitikti Bendrijos viešųjų pirkimų taisyklės tuo mastu, koku jos yra taikomos.

3.3.6. Regioninė pagalba

26. Regioninė pagalba laivų statybai, laivų remontui arba laivų techniniam pertvarkymui gali būti laikoma atitinkančia bendrosios rinkos reikalavimus, tik jei ji atitinka tokias sąlygas:

- (a) pagalba turi būti suteikiama veikiančioms statykloms atnaujinti bei modernizuoti ir neturi būti susijusi su minėtų statyklų finansiniu restruktūrizavimu, turint tikslą padidinti esamų įrengimų našumą;
- (b) Sutarties 87 straipsnio 3 dalies a punkte nurodytuose regionuose, įtrauktuose į kiekvienai valstybei narei Komisijos patvirtintus regioninės pagalbos skyrimo žemėlapius, pagalbos intensyvumas neturi viršyti 22,5 %;

- (c) Sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punkte nurodytuose regionuose, įtrauktuose į kiekvienai valstybei narei Komisijos patvirtintus regioninės pagalbos skyrimo žemėlapius, pagalbos intensyvumas neturi viršyti 12,5 % arba taikomos regioninės pagalbos ribos dydžio, atsižvelgiant į tai kuris dydis yra mažesnis;
- (d) pagalba turi būti skirta tik reikalavimus atitinkančioms išlaidoms padengti taip, kaip apibrėžta taikomose Bendrijos gairėse dėl regioninės pagalbos.

4. ĮSIPAREIGOJIMAS DĖL PRANEŠIMO

27. Komisijai pranešama apie visus planus suteikti naują pagalbą laivų statybai, laivų remontui ar laivų techniniam pertvarkymui sistemos ar į sistemą neįeinančios individualios pagalbos pavidalu, išskyrus atvejus, jie tie planai atitinka vienu iš reglamentų nustatytas sąlygas, nereikalaujančias, kad apie tam tikrų kategorijų valstybės pagalbą būtų pranešama iš anksto.

5. STEBĖSENA

28. Vadovaudamosi taisyklėmis, nustatytomis Reglamente (EB) Nr. 659/1999 ir jį įgyvendinančiuose nuostatose, valstybės narės pateikia Komisijai metines ataskaitas apie visas esamas pagalbos sistemas.

6. PAGALBOS IŠ SKIRTINGŲ ŠALTINIŲ SUTAPIMAS

29. Šioje sistemoje nustatytos didžiausios pagalbos ribos yra taikomos nepriklausomai nuo to, ar aptariamoji pagalba yra visiškai arba iš dalies finansuojama iš valstybės išteklių, ar iš Bendrijos išteklių. Pagal šią sistemą suteikta pagalba negali būti jungiama su kitokiomis valstybės pagalbos formomis, kaip apibrėžta Sutarties 87 straipsnio 1 dalyje arba su kitokiomis Bendrijos finansavimo formomis, kurias sukaupus susidaro didesnis nei šiose gairėse nustatytas pagalbos intensyvumas.

30. Tuo atveju, kai pagalba duodama skirtingiems tikslams ir skirta toms pačioms reikalavimus atitinkančioms išlaidoms, taikoma palankiausia didžiausios pagalbos riba.

7. ŠIOS SISTEMOS TAIKYMAS

31. Ši sistema bus taikoma nuo 2004 m. sausio 1 d. ir ne ilgiau kaip iki 2006 m. gruodžio 31 d. Per šį laikotarpį Komisija sistemą gali patikslinti, pirmiausia atsižvelgdama į Bendrijos tarptautinius įsipareigojimus.